

Danijel Kastelic
državni svetnik

Številka: 002-02-1/2021/1
Ljubljana, 5. 7. 2021

2

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik
Državnega sveta

ZADEVA: Pobuda za zagotavljanje enakih možnosti, aktivnega socialnega vključevanja in doseganja najvišje možne ravni zdravja invalidov v okviru nacionalnih dokumentov in javnih razpisov za črpanje evropskih sredstev v povezavi z Večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20) predlagam, da se na Službo Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko naslovi naslednjo pobudo:

Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko naj v okviru priprave ključnih dokumentov iz naslova prednostnih področij iz Večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in specifičnih ciljev iz Člena 3 Uredbe (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL 2021, 30. 6. 2021, L231, str. 73):

a) Na podlagi zasledovanja cilja »Pametnejša Evropa s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe«:

- v javnih razpisih s področja sofinanciranja projektov povečevanja zaposljivosti ranljivih skupin delavcev posebno pozornost nameni programom izobraževanja oziroma usposabljanja invalidov ter invalidskim podjetjem, socialnim podjetjem, zaposlitvenim centrom in drugim delodajalcem, ki zaposlujejo invalide in zanje izvajajo programe zaposlitvene in poklicne rehabilitacije ali usposabljanja na delovnem mestu, ter
- pri spodbudah za tehnološki razvoj in dvig konkurenčnosti malih in srednjih podjetij ter digitalno transformacijo posebej podpre tiste projekte v organizacijah, ki vključujejo delavce s statusom invalida (invalidska podjetja, zaposlitveni centri, delodajalci, ki dosegajo ali presegajo predpisano kvoto za zaposlovanje invalidov), saj bodo s tem povečane možnosti za dolgoročno

ohranitev in nadaljnji razvoj konkurenčnih in ekonomsko smiselnih delovnih mest za invalide v teh organizacijah.

- b) Na podlagi zasledovanja cilja »Bolj povezana Evropa z izboljšanjem mobilnosti in regionalne povezljivosti IKT« kot enega od bistvenih pogojev za podporo posameznemu projektu opredeli zagotavljanje dostopnosti javnega transporta ali drugih oblik mobilnosti ter dostopnosti digitalnih platform, pri čemer naj se posebno pozornost nameni omogočanju neovirane mobilnosti invalidov, saj slednja predstavlja pomemben vidik aktivnega življenja posameznika.
- c) Na podlagi zasledovanja cilja »Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic« in z vidika zagotavljanja dostopnosti do optimalne zdravstvene obravnave zagotovi sredstva za vzpostavitev referenčnih programov ali centrov skupin redkih bolezni, v katerih bi se v sodelovanju med organizacijami bolnikov oziroma invalidskimi organizacijami, zdravstvenimi in raziskovalnimi institucijami ter drugimi strokovnimi službami oblikovali programi celovite zdravstveno-socialne obravnave invalidov - bolnikov z redkimi boleznimi, razvojno raziskovalni programi zdravljenja redkih bolezni, rehabilitacije in ohranjanja zdravja invalidov. Takšni programi ali centri naj predstavljajo točko celovite obravnave s povezovanjem vseh strokovnih in civilnodružbenih deležnikov, ki sodelujejo na področju redkih bolezni, ne le na nacionalni, ampak tudi na širši regionalni (evropski) ravni.
- d) Na podlagi zasledovanja cilja »Evropa, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja mest, podeželja in obalnih območij ter lokalnih pobud« pri izbiri, oblikovanju in izvedbi vseh projektov, ki sodijo v sklop tega cilja, zagotovi, da se vedno in ustrezno upošteva vidike pravic invalidov, skladno z določili Konvencije ZN o pravicah invalidov ter drugih mednarodnih in nacionalnih pravnih virov na tem področju.

Obrazložitev:

Z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 so bili zagotovljeni temelji nove evropske finančne perspektive za obdobje 2021–2027, ki je bila v juniju 2021 nadgrajena z več zakonodajnimi akti, sprejetimi na ravni EU, med drugim Uredbo (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL 2021, 30. 6. 2021, L231). Slednja v Členu 3 za obdobje evropske finančne perspektive 2021–2027 navaja naslednjih pet specifičnih sklopov ciljev za ESRR in Kohezijski sklad:

- konkurenčnejšo in pametnejšo Evropo s spodbujanjem inovativne in pametne gospodarske preobrazbe ter regionalne povezljivosti na področju IKT (cilj politike 1);
- bolj zeleno, nizko-ogljikno Evropo, ki prehaja na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij ogljika in je odporna, in sicer s spodbujanjem čistega in pravičnega

energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje, preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti (cilj politike 2)

- bolj povezano Evropo, z izboljšanjem mobilnosti (cilj politike 3);
- bolj socialno in vključujočo Evropo, z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic (cilj politike 4);
- Evropo, ki je bližje državljanom, in sicer s spodbujanjem trajnostnega in celostnega razvoja vseh vrst območij ter lokalnih pobud (cilj politike 5).

Konkretizacija navedenih ciljev je povezana z določitvijo prednostnih področij, projektov oziroma elementov javnih razpisov na nacionalni ravni, pri čemer bi bilo nujno treba v obdobju 2021–2027 posebno pozornost nameniti ranljivim skupinam prebivalstva.

Invalidske organizacije, ki v Sloveniji že več desetletij izpolnjujejo svoje poslanstvo tako, da dejavno delujejo na področju spodbujanja enakih možnosti, aktivnega socialnega vključevanja ter doseganja najvišje možne ravni zdravja invalidov, si želijo prispevati tudi k sooblikovanju vsebin, ki so skladne z zgoraj navedenimi cilji politike evropskih strukturnih in investicijskih skladov, s poudarkom na usmeritvah EU, ki v svojih programskih dokumentih med drugim poudarja velik pomen partnerstva med različnimi deležniki, ki spodbujajo socialno vključenost, temeljne pravice, nediskriminacijo in pravice invalidov.

Z željo, da bi se v uresničevanje navedenih ciljev v Republiki Sloveniji tvorno vključilo tudi ciljno populacijo invalidov oziroma oseb z redkimi boleznimi, se daje pobudo Službi Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, da kot nosilec javnih razpisov in pripravljavec dokumentov na nacionalni ravni upošteva pomembne elemente in pogoje, ki vodijo k zagotavljanju enakih možnosti, aktivnega socialnega vključevanja in doseganja najvišje možne ravni zdravja invalidov.

Z upoštevanjem dane pobude se lahko v pomembni meri nadgradi projekte in aktivnosti v okviru uresničevanja ciljev evropskih politik v novem finančnem obdobju 2021–2027, v veliki meri pa sledi tudi zavezam iz Konvencije ZN o pravicah invalidov, ki jo je Republika Slovenija ratificirala 2008, in sicer v povezavi z ukrepi za zagotavljanje največje mogoče samostojne osebne mobilnosti invalidov; omogočanjem polnega uživanja pravice invalidov, da živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo ter sprejemajo učinkovite in ustrezne ukrepe, ki jim omogočajo polno vključenost v skupnost in sodelovanje v njej; zagotavljanjem zdravstvenih storitev, ki jih invalidi zaradi invalidnosti posebej potrebujejo, vključno z zgodnjim odkrivanjem in ustreznimi posegi; prepoznavanjem in odpravljanjem ovir pri dostopnosti na različnih področjih življenja ter posledičnem sprejemu ustreznih ukrepov, s katerimi se invalidom zagotovi, da imajo enako kot drugi dostop do fizičnega okolja, prevoza, informacij in komunikacij, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami in sistemi, ter do drugih objektov, naprav in storitev, ki so namenjene javnosti ali se zanjo opravljajo v mestu in na podeželju, itd.

Državni svetnik
Danijel Kastelic, l.r.